Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Transformace energetiky a digitální transformace ve venkovských oblastech

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2022/C 486/09)

Zpravodaj: **John COMER**

Spoluzpravodaj: **Luís MIRA**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	20. 1. 2022
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
	stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná sekce	sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato v sekci	30. 6. 2022
Přijato na plenárním zasedání	21. 9. 2022
Plenární zasedání č.	572
Výsledek hlasování	
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	173/1/2

1. **Závěry a doporučení**

1.1 EHSV se domnívá, že kombinované strategii energetické a digitální transformace se ve venkovských oblastech nedostalo takové míry pozornosti a podpory, jakou by bylo možné očekávat. EHSV vyzývá k urychlenému provedení Dlouhodobé vize pro venkovské oblasti EU předložené Komisí a k mobilizaci zúčastněných stran prostřednictvím Paktu EU pro venkov. Nejzranitelnější venkovské oblasti vyžadují zvláštní pozornost, aby nikdo nezůstal opomenut. Je nezbytné zaměřit se na energetickou chudobu a na venkovské oblasti, postižené chudobou.

1.2 EHSV je přesvědčen, že budoucí úspěch Evropy do značné míry závisí na tom, zda budeme k venkovským oblastem přistupovat způsobem, který bude v rovnováze s přístupem k městským oblastem. Venkovské komunity by neměly být znevýhodněny, pokud jde o digitalizaci a možnosti využívání energie, např. nezbytné využívání osobních automobilů kvůli chybějící veřejné dopravě.

1.3 Úloha místních komunit musí být využita k dosažení spravedlivé transformace energetiky v kombinaci s rozvojem komunit, a to prostřednictvím zřizování a rozšiřování společenství pro obnovitelné zdroje a občanských energetických společenství, která budou zahrnovat dobrovolné sdružování občanů, místních orgánů a malých a středních podniků s cílem podpořit sociální a hospodářské přínosy.

1.4 EHSV vyzývá k posílení následujících politik a nástrojů:

— Politika v oblasti energie z obnovitelných zdrojů: současná politika v oblasti energie z obnovitelných zdrojů je motivována především potřebou zvýšit kapacitu, nikoliv posílit synergie s dobrými životními podmínkami venkovských komunit. Podstatnými aspekty jsou nutnost maximalizovat kapacitu energie z obnovitelných zdrojů a potřeba kvantifikovat a vyřešit všechny otázky související s rozvojem venkova.

— Politika zadávacích řízení: současná politika zadávacích řízení pro zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů není pro venkovské komunity užitečná, protože se primárně zaměřuje na snižování nákladů, nikoliv na sociálně ekonomické potřeby občanů žijících na venkově. U všech zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů by se mělo usilovat o to, aby byla zřízena co nejhospodárněji a aby smysluplně přispívala k sociálně-ekonomickým potřebám venkovských komunit a jejích občanů.

— Ukládání elektrické energie: odvětví ukládání elektrické energie musí růst. Jednou z klíčových výzev bude zajistit bezpečnost dodávek elektřiny během celého roku. V tomto ohledu pomůže ukládání energie v bateriích a chytrá elektrifikace v kombinaci s odezvami na straně poptávky. Jako záloha bude rovněž zapotřebí ukládání zeleného vodíku.

— Zvláštní financování prostřednictvím vyčlenění v národních plánech pro oživení a odolnost, čímž se zajistí, že budou finanční prostředky skutečně vynaloženy ve venkovských oblastech.

1.5 EHSV vyzývá Komisi, aby společně s aktem o digitálních trzích a aktem o digitálních službách předložila také akt o digitálním venkově (Digital Rural Act) jako třetí složku Digitální strategie EU. Digitalizace nabídne nové příležitosti, zejména mladým lidem, což by mohlo změnit demografické trendy, neboť lidem umožňuje pracovat z domova nebo z pracovních center umístěných na venkově.

1.6 EHSV zdůrazňuje, že k tomu, aby mohly unijní a národní plány pro oživení a odolnost plně využít příspěvek venkovských oblastí, je naprosto nezbytné, aby bylo na celém území zaručeno připojení k vysokorychlostnímu internetu, včetně řídce osídlených oblastí. EHSV naléhavě vyzývá vlády, aby buď vytvořily takové hospodářské podmínky pro soukromé provozovatele, aby mohli tuto službu poskytovat, nebo aby k poskytování této služby využily státní podnik.

1.7 EHSV se domnívá, že veřejné orgány a poskytovatelé služeb musí vyvinout uživatelsky vstřícné aplikace, které budou přizpůsobeny reálným podmínkám životního stylu a činností na venkově. Používání těchto technologií například sníží uhlíkovou stopu zemědělství (přesné zemědělství) a pomůže zlepšit dostupnost odlehlých oblastí (drony). Nedokáže-li tato řešení poskytnout soukromý sektor, musí zasáhnout sektor veřejný.

1.8 EHSV zdůrazňuje, že venkovským uživatelům různého věku je třeba nabídnout příležitosti k vhodné odborné přípravě a prohlubování dovedností za účelem osvojení si těchto nových digitálních technologií. Inkluzivnost v méně zvýhodněných oblastech musí rovněž umožňovat přístup k požadovaným zařízením, ať už prostřednictvím sdíleného používání, nebo prostřednictvím státní dotace na jejich nákup.

1.9 EHSV závěrem konstatuje, že zavádění digitálních technologií ve venkovských oblastech je nezbytné pro podporu transformace energetiky. Venkovský energetický systém musí být decentralizovaný, což s sebou nese intenzivní potřebu většího a lepšího propojení, které samo o sobě vyžaduje zavádění digitálních technologií, aby bylo možné sladit nabídku a poptávku a zajistit účinné toky energie. Digitální aplikace na úrovni venkova bude muset být vzhledem k nižší míře využití a nižší hustotě osídlení vysoce energeticky účinné. Konektivita informačních technologií s nízkou spotřebou energie je pro venkovské oblasti nutností.

1.10 EHSV zdůrazňuje, že vzhledem k tomu, že ve venkovských oblastech žije 30 % obyvatel EU, je spravedlivá transformace energetiky na venkově klíčovým prvkem spravedlivé transformace na klimaticky neutrální, udržitelnou a prosperující Evropskou unii v souladu s Územní agendou 2030.

1.11 Komise navrhla, aby 20 % prostředků z nástroje NextGenerationEU bylo investováno do digitalizace. EHSV doporučuje, aby všechny členské státy věnovaly nejméně 10 % těchto prostředků na digitalizaci venkova, aniž by to přinášelo nepřiměřenou byrokracii.

2. **Transformace energetiky ve venkovských oblastech**

Úvod

2.1 Panuje obecná vědecká shoda na tom, že nejpravděpodobnějším způsobem, jímž lidstvo ovlivňuje globální změnu klimatu, je uvolňování oxidu uhličitého při spalování fosilních paliv.

2.2 Klimatolog Michael Mann ve své knize *The New Climate War* (Nová klimatická válka) uvádí, že oteplování naší planety se přibližuje k nebezpečnému pásmu a že dosud nepodnikáme dostatečná opatření, abychom odvrátili největší světovou krizi, jaké jsme kdy čelili.

2.3 Nebezpečná změna klimatu se na některých místech již projevuje v podobě vzestupu hladiny moří. Benátky a Miami v této souvislosti čelí značným výzvám. V Amazonii došlo k obrovskému kácení lesů a k suchu zapříčiněnému změnou klimatu. Významné znepokojení vyvolává také rychlejší než očekávané tání ledovců v arktické oblasti.

2.4 Všechny zúčastněné strany musejí přijmout opatření v celosvětovém měřítku s cílem podniknout okamžité kroky proti změně klimatu, a to v podobě opatření ke zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se této změně za účelem snížení emisí skleníkových plynů. Bezprostřední prioritou musí být rychlé snížení spotřeby fosilních paliv.

Venkovské oblasti

2.5 Ve venkovských oblastech žije 130 milionů lidí, tj. 30 % obyvatel EU. Venkovské oblasti jsou rozmanité a velmi je ovlivňuje to, kde se nacházejí. V řadě oblastí, zejména v jižní Evropě, se kvůli změně klimatu bude postupně zhoršovat nedostatek vody a ničivost záplav a poroste intenzita a četnost přírodních požárů. V severní Evropě mohou – a budou – zvýšené srážky a bouře působit značné a nákladné škody na infrastruktuře. Vyšší teploty zintenzivní koloběh vody a zvýší četnost silných bouří. Tyto okolnosti ukazují, že je třeba energetickou a digitální transformaci ve venkovských oblastech provést co nejrychleji.

2.6 Koncepci transformace energetiky na venkově se nedostalo takové pozornosti, jak by se dalo očekávat. To je překvapivé, jelikož zdroje potřebné k výrobě energie z obnovitelných zdrojů jsou do značné míry spojeny právě s venkovskými oblastmi. Většina infrastruktury pro energie z obnovitelných zdrojů, jako jsou větrné turbíny, solární elektrárny a elektrárny na biomasu, se nachází ve venkovských oblastech. Ve venkovské krajině se nacházejí také rozvodné sítě. Řada obyvatel venkova má pocit, že jim tyto stavby byly vnuceny a že jsou prospěšnější pro městské oblasti.

2.7 Venkovské oblastí mají rozmanité a svébytné potřeby podle toho, kde se nacházejí. Za venkovské lze označit tyto oblasti:

— venkovské oblasti ve spádové oblasti měst (okruh 60 km) a oblasti, jejichž rozvoj je propojen s městem,

— venkovské oblasti, které nejsou součástí městského trhu práce, ale mají tok zboží a environmentálních služeb a jiných ekonomických činností do regionu a z regionu,

— odlehlé venkovské regiony, kde místní ekonomika závisí z velké části na vývozu primárních činností, jako jsou zemědělské produkty, z daného regionu. Zejména v těchto oblastech bývá obyvatelstvo roztroušeno v prostoru a úroveň veřejných služeb zde bývá nízká.

2.8 Tyto různé venkovské oblasti čelí při provádění transformace energetiky četným a rozmanitým výzvám, což svědčí o významu spravedlivé transformace pro dosažení požadovaného cíle.

2.9 Řada venkovských oblastí je prostorově izolovaná a vyznačuje se malou hospodářskou rozmanitostí a nízkou hustotou osídlení. V mnoha případech zvyšují zranitelnost venkovských komunit nízké příjmy a stárnutí obyvatelstva. Lidé žijící sami v izolovaných venkovských oblastech s nedostatkem sociální interakce představují pro provádění transformace energetiky obrovský problém. Energetická chudoba představuje v těchto oblastech významný problém.

2.10 Nezbytnou součástí transformace energetiky na venkově je zavádění inteligentních elektroměrů. Zatím se zdá, že je zavádění inteligentních elektroměrů ve venkovských oblastech poměrně pomalé. Musíme také zajistit, aby v rámci spravedlivé transformace energetiky, při které nikdo nebude opomenut, mohly inteligentní elektroměry co nejvíce využívat nízkopříjmové domácnosti a osoby s omezenými znalostmi práce s počítačem. Nástroj pro oživení a odolnost vyčlenil 25 miliard EUR na podporu digitálních dovedností a vzdělávání. Členské státy musí vyhradit odpovídající část tohoto fondu na odbornou přípravu venkovského obyvatelstva v oblasti digitálních dovedností a gramotnosti. Skutečnost, že některé části Evropy nemají internet, je neúnosná a musí být co nejdříve napravena.

2.11 EHSV ve svém stanovisku *Na cestě k ucelené strategii pro udržitelný rozvoj venkova a měst* ([1]) zdůraznil, že zemědělské politiky, politiky v oblasti potravin a politiky týkající se venkova musí být provázány s politikami v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti. Pro vytvoření pracovních příležitostí jsou důležité multifunkční aspekty zemědělství i podpora nezemědělských činností, např. zakládání podniků v odvětví služeb souvisejících s čistou energií. Je třeba prozkoumat potenciál elektronického obchodování.

([1]) Stanovisko EHSV Na cestě k ucelené strategii pro udržitelný rozvoj venkova a měst (Úř. věst. C 105, 4.3.2022, s. 49).

2.12 Sdělení *Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU* ([2]) obsahuje Pakt pro venkov, jehož cílem je mimo jiné podporovat územní soudržnost a vytvářet nové příležitosti pro přilákání inovativních podniků. Uskutečňování této vize by spravedlivou transformaci energetiky ve venkovských oblastech významně usnadnilo. EHSV tento přístup uvítal ve svém stanovisku *Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU* ([3]).

Doprava

2.13 Zajišťování dopravy na venkově je klíčovým problémem z důvodu nedostatečné veřejné dopravy, řídkého osídlení a odlehlosti obchodů a služeb. Kromě toho lidé žijící na venkově, kteří pracují v městských centrech, často při dojíždění na své pracoviště ujedou velkou vzdálenost.

2.14 Místní a celostátní plánování by mělo zajistit multimodální systém dopravy, jenž umožní přejít na energii z obnovitelných zdrojů. Tento systém musí nabízet možnosti a alternativy pro přepravu osob i zboží.

2.15 Zvláštní pozornost, pokud jde o transformaci energetiky, vyžaduje přeprava zboží ve venkovských oblastech. Například dodávky potřeb pro zemědělské podniky a odvoz jejich výrobků musí být významnou součástí plánování transformace energetiky. Cílem, jehož je třeba dosáhnout, musí být těžká nákladní vozidla na elektřinu nebo na vodík. V krátkodobém horizontu by mohla pomoci snížit emise skleníkových plynů udržitelná vozidla spalující biopaliva a hybridní vozidla.

2.16 Velký rozmach on-line nakupování, zejména ve venkovských oblastech, svědčí o významu snížení emisí skleníkových plynů u dodávkových vozidel. Používání dodávkových vozidel na elektřinu by tomuto účelu vyhovovalo, jakmile bude k dispozici dostatečná dobíjecí infrastruktura. Kurýrní společnosti také potřebují financovat nákup dodávkových vozidel na elektřinu. Bezprostřední prioritou je začít snižovat emise jakýmkoliv možným způsobem.

2.17 Prioritou se musí stát poskytování lepší veřejné dopravy ve venkovských oblastech, které bude doprovázeno snižováním emisí skleníkových plynů a sociálním začleňováním a nabídne příležitosti pro rozvoj venkova. Veřejnou dopravu na venkově je třeba v souvislosti s transformací energetiky považovat za veřejný statek, a tudíž je zapotřebí veřejného financování na podporu a usnadnění udržitelné veřejné dopravy.

2.18 Soukromá osobní vozidla jsou považována za nepostradatelný prostředek dopravy na venkově, protože bez nich by život na venkově nebyl uskutečnitelný. Prioritou musí být pomáhat obyvatelům venkova a vybízet je, aby používání soukromých osobních vozidel pokud možno omezovali a co nejrychleji přecházeli na nízkoemisní vozidla. Finanční pomoc na podporu nákupu elektrických vozidel musí být jedním z klíčových cílů transformace energetiky ve venkovských oblastech.

2.19 Jedním z účinných prostředků, jak zploštit křivku čisté poptávky po elektřině z obnovitelných zdrojů, je ukládání energie v bateriích. Větší rozšíření elektrických vozidel by v tomto ohledu mohlo pomoci. Když budou elektrická vozidla schopna posílat elektřinu zpět do sítě, může elektrický vozový park sloužit jako bateriové úložiště doplňující jiné formy ukládání v bateriích. Pro spotřebitele musí být vracení elektřiny do sítě z elektrických vozidel finančně přitažlivé, jak je uvedeno ve stanovisku EHSV Nařízení o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva ([4]).

Cestovní ruch

2.20 Venkovské oblasti jsou často závislé na cestovním ruchu jakožto významném zdroji příjmů. Proto musí mít vhodnou infrastrukturu pro alternativní paliva, aby se povzbudilo odvětví cestovního ruchu a současně snížily emise skleníkových plynů. Společnosti pronajímající vozidla je třeba vybízet, aby přešly na nízkoemisní vozidla a pokud možno na elektrická vozidla. Transformace energetiky ve venkovských oblastech vyžaduje opatření, která usnadní získávání větších příjmů z cestovního ruchu.

([2]) COM(2021) 345 final.
([3]) Stanovisko EHSV Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU (Úř. věst. C 290, 29.7.2022, s. 137).
([4]) Stanovisko EHSV Nařízení o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva (Úř. věst. C 152, 6.4.2022, s. 138).

Elektřina z obnovitelných zdrojů

2.21 Elektřina z obnovitelných zdrojů, jako je vítr, slunce a bioplyn, je významnou součástí venkovské krajiny. Harmonizace právních předpisů mezi členskými státy musí podporovat a chránit zájmy samospotřebitelů a motivovat k investicím do infrastruktur pro energii z obnovitelných zdrojů. Schopnost prodávat vyrobenou energii do vnitrostátní sítě musí být umožněna ve všech členských státech. Aby bylo možné zajistit energetickou nezávislost venkovských oblastí, musí existovat odpovídající systémy kompenzací mezi obnovitelnou energií vyráběnou samospotřebiteli a spotřebovanou energií.

2.22 Nedávno zavedené aukce na centralizované nákupy elektřiny z obnovitelných zdrojů jsou stále rozšířenější a v řadě případů se díky nim podařilo snížit náklady na výstavbu větrných a solárních zařízení. Obecně platí, že rozvoj elektřiny na venkově je provázán především s dekarbonizací energetiky a neexistují synergie s cíli v oblasti rozvoje venkova. Venkovské obyvatelstvo se proti tomuto rozvoji často staví, protože předpokládá, že bude pro místní komunitu jen malé přínosy.

2.23 Družstva a jiné místní organizace musí být zapojeny do hledání dohody o umístění zařízení na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů, a to jak na pevnině, tak v pobřežních regionech. Místní komunity musí mít akciový podíl a musí mít z těchto zařízení místní prospěch.

2.24 U těchto velkých projektů je rozvoj energie z obnovitelných zdrojů na venkově primárně spojen s dekarbonizací energetiky, a rozvoji venkova se nevěnuje příliš pozornosti. Malé větrné farmy, malé solární elektrárny a anaerobní digestoře provozované družstvy a místními obyvateli mohou být cíleněji zaměřeny na rozvoj venkova, jakož i na sociální a hospodářské začlenění venkovských komunit. Je třeba najít rovnováhu mezi těmito dvěma systémy. Společenství pro obnovitelné zdroje a občanská energetická společenství poskytují způsob, jak dosáhnout spravedlivé transformace energetiky v kombinaci s rozvojem komunit.

2.25 Případová studie na švédském venkově (Ejdemo a Söderholm, 2015) zjistila, že pokud chybí systémy prospívající komunitě, jsou příležitosti v oblasti zaměstnanosti v kontextu rozvoje venkova velmi skromné.

2.26 Občanské energetické společenství je právnická osoba, která sdružuje občany, MSP a místní orgány jako konečné uživatele, kteří spolupracují v oblasti výroby energie z obnovitelných zdrojů. Jedním z takových příkladů je obec Feldheim (vesnička jihozápadně od Berlína), která se stala energeticky soběstačnou. Postavili zde větrné turbíny v těsné blízkosti obce a nainstalovali samostatnou rozvodnou síť. Obyvatelé platí za elektřinu minimální ceny. Vybudování elektrárny na biomasu umožnilo vesnici zřídit síť dálkového vytápění. Jedná se vynikající příklad toho, jak v praxi funguje společenství pro obnovitelné zdroje. Příklad rovněž dokládá, že přístup zdola nahoru je pro budoucnost venkovských oblastí zásadní ([5]).

2.27 Reakce na straně poptávky přesouvá spotřebu elektřiny na dobu, kdy si systém s poptávkou dokáže poradit. S tím, jak se bude vyrábět více zelené elektřiny, musíme zploštit křivku čisté poptávky po elektřině během špiček v odběru, aby se předešlo výpadkům. Při zplošťování křivky čisté poptávky zajistí flexibilitu používání ukládání do baterií, přečerpávacích vodních elektráren a inteligentní elektrifikace.

2.28 Komisařka pro energetiku Kadri Simson v debatě s irskými poslanci v Dublinu konstatovala, že válka na Ukrajině přiměla Brusel, aby učinil větší a rychlejší posun k ukončení dovozu ruských paliv. Jak uvedla, podle návrhů, které ještě nebyly schváleny, bude EU usilovat o to, aby do roku 2030 pocházelo 45 % její spotřeby energie z obnovitelných zdrojů. To bude znamenat nárůst oproti současnému cíli 32 % a více než dvojnásobek 22 % podílu v roce 2020. EHSV tento nový cíl podporuje, ale varuje, že jej lze dosáhnout pouze rychlým prosazováním nových a větších investic do transformace energetiky na venkově.

2.29 Vítr nevane vždy, proto je třeba mít záložní energii. Zelený vodík může poskytnout zálohu, která uspokojí proměnlivou poptávku po elektřině, a může být skladován do doby, kdy bude potřeba.

([5]) ERP WORKSHOP REPORT Workshop 21 (ZPRÁVA Z WORKSHOPU ERP: Workshop 21).

Zemědělství

2.30 Zemědělská činnost klíčová pro rozvoj a blahobyt většiny venkovských oblastí. Toto odvětví venkovského hospodářství čelí při uskutečňování transformace energetiky nezměrným výzvám.

2.31 Dosud nebyla provedena zásadní práce na snížení uhlíkové stopy zemědělských strojů.

2.32 Zdá se, že v bezprostřední budoucnosti bude nejlepší možností snížení emisí využívání udržitelných biopaliv, protože by mohly být použity stávající stroje, pokud budou vhodně upraveny.

2.33 Výroba udržitelných biopaliv není levná a cena může být více než dvakrát vyšší než cena motorové nafty. Ceny se mohou v budoucnosti mírně snižovat.

2.34 V budoucnosti, až budou dostupnější zemědělské stroje poháněné elektřinou, bude možné emise významně snížit.

2.35 Zemědělství je většinou podnikání s nízkým ziskem, takže financovat kapitálové náklady na přechod na stroje poháněné elektřinou bude mimořádně obtížné. Překonání problému financování přechodu na stroje poháněné elektřinou nebo vodíkem bude ve venkovských oblastech velkým problémem pro transformaci energetiky.

2.36 Používání solárních panelů na zemědělských budovách by zemědělcům umožnilo využívat zelenou elektřinu, a protože zemědělství je velkým odběratelem elektřiny, jednalo by se o významný přínos pro transformaci energetiky. Jakýkoliv přebytek by mohl být prodáván zpět do sítě.

2.37 Přesné zemědělství je přístup k řízení zemědělského podniku založený na datech, který může zlepšit výrobu a výnosy a snížit uhlíkovou stopu zemědělství. To je možné díky pokrokům v digitální technologii prostřednictvím dálkového průzkumu Země, GPS a družicových řídicích systémů pro traktory. To vše bude důležité pro transformaci energetiky v zemědělství společně s požadavkem na investice, odbornou přípravu a prohlubování dovedností.

2.38 Zemědělci mohou mít možnosti prodávat přebytečnou elektřinu do sítě, protože zemědělci zabývající se produkcí mléka a chovem hovězího dobytka mají na svých podnicích velké střechy. Někteří zemědělci by se mohli stát partnery při stavbě zařízení na spalování biomasy a prodávat plyn do plynovodné sítě. Používání zbytků z lesního hospodářství v zařízeních na spalování biomasy je důležité pro usnadnění lesního hospodaření v oblastech, kde je tento materiál k dispozici.

2.39 Mezi důsledky války na Ukrajině patří, že se musíme opět zabývat potravinovým zabezpečením v EU. Půda musí být přednostně využívána k produkci potravin. Neměla by jí konkurovat instalace solárních panelů v průmyslovém měřítku ani výroba biomasy pro účely získávání energie z obnovitelných zdrojů, jež by měly mít spíše doplňkový charakter.

Biomethan

2.40 Biomethan je bioplyn, z něhož byly odstraněny oxid uhličitý, sulfan a voda; následně může být přiveden přímo do plynárenské sítě nebo použít ve vozidle poháněném plynem.

2.41 Anaerobní digestoře je nutné stavět blízko místa, kde je k dispozici dostatečná zásoba kejdy. Rovněž může být použita nadbytečná silážovaná tráva a kukuřice, pokud to není v rozporu s výrobou potravin a krmiv.

2.42 Je třeba dalšího výzkumu za účelem zvýšení efektivity anaerobních digestoří a snížení nákladů spojených s tímto procesem.

2.43 Používání anaerobních digestoří je třeba v rámci transformace energetiky ve venkovských oblastech podporovat a financovat.

2.44 Energii z biomasy lze využít k výrobě tepla nebo elektřiny. Biomasa bude hrát zásadní úlohu při výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Venkovské domy

2.45 Mnoho venkovských domácností má prostor pro instalování mikrogeneračních technologií, jako jsou solární panely a malé větrné turbíny, s možností prodeje jakékoliv přebytečné energie zpět do sítě.

2.46 Nízkopříjmové domácnosti potřebují finanční pomoc, aby mohly mikrogenerační zařízení nainstalovat. To by významně přispělo k transformaci energetiky ve venkovských domácnostech.

2.47 Venkovské domy mají obecně horší izolaci a nižší energetickou účinnost než domy ve městech. Řada venkovských domů jsou samostatně stojící domy postavené na místech, kde jsou vystaveny povětrnostním vlivům.

2.48 V rámci transformace energetiky je nezbytný velký investiční program na renovaci venkovského bydlení s cílem zlepšit izolaci a energetickou účinnost. Tato investice bude významným krokem vpřed při snižování spotřeby energie a dekarbonizaci vytápění venkovských domů. Bude zapotřebí systém pomoci formou grantů, protože kapitálové náklady na rozsáhlý systém renovací jsou velmi vysoké. Nízkopříjmové domácnosti a domácnosti potýkající se s palivovou chudobou budou potřebovat k uskutečnění takové transformace zvláštní pomoc.

3. **Digitální transformace ve venkovských oblastech**

3.1 V roce 2021 Evropská komise představila svou vizi digitální transformace Evropy do roku 2030. Především zdůraznila nutnost legislativních návrhů (aktu o digitálních trzích a aktu o digitálních službách) pro zajištění bezpečnějšího digitálního prostoru, v němž budou chráněna základní práva uživatelů a pro vytvoření rovných podmínek pro evropské podniky v digitálním světě.

3.2 Má-li se rostoucí světová populace uživit s minimálním dopadem na životní prostředí a způsobem, který podporuje uhlíkovou neutralitu, je ve venkovských oblastech zapotřebí digitální a technologická infrastruktura k usnadnění účinného a přesného využívání zdrojů v zemědělství. Avšak navzdory skutečnosti, že 30 % obyvatelstva Evropy žije ve venkovských oblastech a že tyto oblasti tvoří 80 % území 27 členských států, čelí digitalizace ve venkovských oblastech větším překážkám, které – pokud nebudou odstraněny – budou podkopávat digitální ambice Evropy. Evropský legislativní rámec pro akt o digitálním venkově je navržen tak, aby tyto potíže odstranil tím, že bude podporovat:

— zaručené rovnoprávné pokrytí širokopásmovou sítí pro všechny evropské regiony: současné pokrytí je dobré ve velkých městských centrech a špatné ve venkovských oblastech; mají-li být splněny cíle v oblasti digitalizace, je třeba tento problém urychleně vyřešit, aby se ještě více nerozevíraly nůžky mezi regiony;

— infrastruktura: zajištění soukromých investic při rozvoji infrastruktury na posledním úseku při zohlednění nefinančních přínosů, jako jsou sociálně ekonomické externality;

— budování kapacit: zlepšení digitální gramotnosti osob žijících ve venkovských oblastech;

— vhodnost: podpora vývoje aplikací, které odpovídají potřebám zemědělské a venkovské komunity, která jen málo využívá digitální služby navržené pro městské prostředí.

3.3 Akt o digitálním venkově jako legislativní mechanismus Evropské komise, stejně jako akt o digitálních trzích a akt o digitálních službách, bude souborem pravidel, povinností a úkolů, které mají za cíl zajistit, aby měly evropské venkovské oblasti přístup k souboru iniciativ, nástrojů a forem přístupů, které jsou z důvodu nízké hustoty osídlení ekonomicky nevýhodné pro soukromé investice. Tím akt o digitálním venkově zajistí, že ve venkovských oblastech dojde k digitalizaci, kde je nutnost digitalizace nepřímo úměrná dosažené finanční návratnosti.

3.4 V neposlední řadě bude akt o digitálním venkově největším průkopníkem Zelené dohody pro Evropu, strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a uhlíkové neutrality Evropy do roku 2050, protože přechod na spravedlivý a zdravý potravinářský systém vstřícný k životnímu prostředí bude možný pouze tehdy, budou-li k dispozici technologie a digitalizace a budou-li dostupné a přístupné zemědělcům a obyvatelům venkova.

3.5 Jak bylo zdůrazněno ve stanovisku EHSV *Modernizace inkluzivní, bezpečné a důvěryhodné digitalizace pro všechny* ([6]), nelze podceňovat význam digitalizace, neboť může „podpořit vyšší mobilitu na trhu práce, vyšší produktivitu a pružnost na pracovišti a umožnit sladění pracovního a soukromého života prací z domova“. Je k tomu zapotřebí komplexní soubor digitálních dovedností bez ohledu na to, zda pracovníci žijí v městských nebo venkovských oblastech. Odlehlé lokality však stojí před dalšími mnohostrannými překážkami. EHSV proto požaduje, aby byla za tímto účelem vypracována agenda digitálních dovedností s cílem podpořit evropské občany žijící ve venkovských oblastech. Tento přístup, který by měl být středobodem aktu o digitálním venkově, by měl zároveň pomoci překlenout digitální propast a využít výhod digitální transformace společnosti.

V Bruselu dne 21. září 2022.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG

([6]) Stanovisko EHSV Modernizace inkluzivní, bezpečné a důvěryhodné digitalizace pro všechny (Úř. věst. C 374, 16.9.2021, s. 11).